

## **Personskadekommittén Cirkulär 4/2022**

2022-12-20

### **Schabloniserade inkomstunderlag**

Detta cirkulär ersätter cirkulär 3/2021 *Uppräkning av inkomstunderlag enligt schablon 2020 (Schabloniserade inkomstunderlag)* och gäller från och med 2022-12-21.

*“Ersättning för inkomstförlust motsvarar skillnaden mellan den inkomst som den skadelidande skulle ha kunnat uppbära, om han icke hade skadats, och den inkomst som han trots skadan har eller borde ha uppnått...” (Skadeståndsl 5 kap 1 § st 2).*

För den skadade som har fast anställning när olyckan inträffar eller där en yrkesinriktad utbildning pågår är det oftast inga större svårigheter att bedöma inkomsten som oskadad. Däremot uppstår bedömningssvårigheter när den skadade är barn eller ungdom, eftersom man i de flesta fall ännu inte uppnått den ålder där man gjort tydliga vägval för sitt framtida yrkesliv. Ju yngre personen är vid skadetillfället desto svårare att avgöra vilka arbets- och inkomstförhållanden som ska ligga till grund för beräkningen av inkomsten som oskadad.

De schabloniserade inkomstunderlagen kan användas för barn och ungdomar som inte blir helt arbetsförmögna men som fått en skada som påverkar yrkesvalet. De schabloniserade inkomstunderlagen kan även användas i andra fall där inkomstunderlag inte kan fastställas på annat sätt, t.ex. då barnet skadats i senare ålder då viss utbildningsinriktning kan skönjas men ingen klar yrkesinriktning finns. De schabloniserade inkomstunderlagen ska endast användas i de fall en individuell bedömning inte är möjlig att göra.

För barn och ungdomar som skadats allvarligt och blir helt arbetsförmögna används i stället cirkuläret 3/2022 *Barnschablon*.

De schabloniserade inkomstunderlagen baseras på statistik från Statistiska Centralbyrån. Uppgifterna utgör medianlönen för den heltidsarbetande befolkningen på arbetsmarknaden.

Inkomstförlusterna beräknas genom en s.k. trappstegsmodell med intervallerna:

19-24 år  
25-29 år  
30-34 år  
35-39 år  
40-44 år  
45-64 år

## Skattningar av medianen av månadslön samt antalsuppgifter efter åldersgrupp och utbildningsnivå på hela arbetsmarknaden, år 2020<sup>1</sup>

Vid tiden för fastställande av cirkulär baserade på 2021 års löneuppgifter framkom att brister i systemet för klassificering av utbildning kraftigt hade påverkat antalet i Statistiska Centralbyråns uttag av 2020 års löneuppgifter och därmed även medianlönerna. Nedan följer en tabell framtagen av Statistiska Centralbyrån med uppdaterade löneuppgifter för år 2020.

Uppdaterad tabell 2020 års löneuppgifter

Åldersgrupp	Utbildningsnivå	2020	
		Antal	Månadslön Median
19-24	Ej eftergymnasial utbildning	288 700	25 100
	Eftergymnasial utbildning	69 200	27 300
	Totalt	357 900	25 400
25-29	Ej eftergymnasial utbildning	242 300	28 000
	Eftergymnasial utbildning	225 100	31 500
	Totalt	467 400	29 800
30-34	Ej eftergymnasial utbildning	235 500	29 500
	Eftergymnasial utbildning	262 300	34 700
	Totalt	497 800	32 000
35-39	Ej eftergymnasial utbildning	202 500	29 800
	Eftergymnasial utbildning	255 900	37 100
	Totalt	458 300*	33 300
40-44	Ej eftergymnasial utbildning	219 100	30 500
	Eftergymnasial utbildning	256 000	39 300
	Totalt	475 000*	35 000
45-64	Ej eftergymnasial utbildning	1 005 800	31 100
	Eftergymnasial utbildning	804 400	41 000
	Totalt	1 810 200	34 800

\* Att "Totalt" här inte är summan av antalet för "Ej eftergymnasial utbildning" och "Eftergymnasial utbildning" beror på avrundningar.

Utbildningsnivån "totalt" inkluderar både de som endast har gymnasial utbildning och de som har eftergymnasial utbildning.

## Beräkning av inkomstförlust

En bedömning får göras i det enskilda fallet för att bestämma vilken av följande tre schabloniserade inkomstunderlag som bör användas.

- "Ej eftergymnasial utbildning"
- "Eftergymnasial utbildning"
- "Totalt"

<sup>1</sup> Statistikuppgifter inhämtade från Statistiska Centralbyrån november 2022, nu baserade på den äldre SUN-nomenklaturen.

Om ersättning bestäms utifrån "totalt" eller "ej eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust efter faktisk eller tänkt avslutad gymnasieutbildning.

Om ersättningen bestäms utifrån "eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust fr.o.m. den 1 juli det år den skadade fyller 22 år utifrån en treårig eftergymnasial studietid.

### **Inkomstunderlag för respektive åldersintervall**

Inkomstunderlag beräknade utifrån uppdaterade statistikuppgifter för år 2020.

#### **"Ej eftergymnasial utbildning"**

19-24 år: 25 100 kr x 12,2 = 306 220 kr

25-29 år: 28 000 kr x 12,2 = 341 600 kr

30-34 år: 29 500 kr x 12,2 = 359 900 kr

35-39 år: 29 800 kr x 12,2 = 363 560 kr

40-44 år: 30 500 kr x 12,2 = 372 100 kr

45-64 år: 31 100 kr x 12,2 = 379 420 kr

#### **"Eftergymnasial utbildning"**

19-24 år: 27 300 kr x 12,2 = 333 060 kr

25-29 år: 31 500 kr x 12,2 = 384 300 kr

30-34 år: 34 700 kr x 12,2 = 423 340 kr

35-39 år: 37 100 kr x 12,2 = 452 620 kr

40-44 år: 39 300 kr x 12,2 = 479 460 kr

45-64 år: 41 000 kr x 12,2 = 500 200 kr

#### **"Totalt"**

19-24 år: 25 400 kr x 12,2 = 309 880 kr

25-29 år: 29 800 kr x 12,2 = 363 560 kr

30-34 år: 32 000 kr x 12,2 = 390 400 kr

35-39 år: 33 300 kr x 12,2 = 406 260 kr

40-44 år: 35 000 kr x 12,2 = 427 000 kr

45-64 år: 35 000 kr x 12,2 = 427 000 kr

**De schabloniserade inkomstunderlagen bör inte sänkas.** Det schabloniserade inkomstunderlaget för intervallet 45-64 år för utbildningsnivån "totalt" är därför samma som för intervallet 40-44 år.

### **Inkomstförluster för förfluten tid**

För förfluten tid görs beräkningen av inkomstförlusterna år för år. På Svensk Försäkrings hemsida finns statistik för barnschablonen upp till 30 års ålder fr.o.m.

2006 och framåt i arkivet. Från de schabloniserade inkomstunderlagen avräknas den skadades faktiska inkomster som inhämtas från Skatteverket på sedvanligt sätt för varje år.

### **Inkomstförluster för framtiden**

För framtiden görs beräkningen av inkomstförlusterna utifrån inkomstunderlagen för respektive åldersintervall och inkomstförlusterna bestäms som livräntor inom de framtida åldersintervallen. Avräkning görs med den skadades senast kända faktiska inkomster i varje åldersintervall. Förlusten för respektive åldersintervall värdesätts årligen enligt reglerna om värdesättning av skadeståndslivräntor.

Om aktuell statistik saknas för fastställelseåret kan sista året räknas upp i enlighet med PSKs cirkulär 5/2022 *Schabloniserad uppräknings av inkomstunderlag*.

### **Pensionsförlust**

Pensionsförlusten beräknas på sedvanligt sätt enligt Trafikskadenämndens beräkningsmodeller.

### **Övergångsbestämmelser**

För de ärenden där bolagen börjat använda den tidigare barnschablonen men inte slutreglerat ärendena i fråga om inkomstförlust bör den nya barnschablonen alternativt de schabloniserade inkomstunderlagen tillämpas vid den fortsatta prövningen i nämnden. Det bör alltså vara prövningstillfället som styr när den nya barnschablonen ska tillämpas. Perioder för förfluten tid som är prövade i nämnden utifrån den tidigare barnschablonen kvarstår. Den nya barnschablonen gäller för framtiden och den fortsatta prövningen i nämnden.